

Sygn. akt I C 1582/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2019 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia SO Ewa Tomczyk

Protokolant Dorota Piątek

po rozpoznaniu w dniu 6 marca 2019 roku w Piotrkowie Tryb.

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. Ł.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zadośćuczynienie w kwocie 245.000 zł i odszkodowanie w kwocie 1.350 zł

1. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda Z. Ł. kwoty:

a) 209.000,00 (dwieście dziewięć tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 92.000,00 (dziewięćdziesiąt dwa tysiące) złotych od dnia 18 sierpnia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

- 117.000,00 (sto siedemnaście tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 października 2018 r. do dnia zapłaty;

b) 820,00 (osiemset dwadzieścia) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 28 kwietnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo w pozostałej części;

3. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda Z. Ł. kwotę 5.991,00 (pięć tysięcy dziewięćset dziewięćdziesiąt jeden) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

4. nakazuje pobrać od powoda Z. Ł. z zasądzonych roszczeń na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. kwotę 1.285,00 (jeden tysiąc dwieście osiemdziesiąt pięć) złotych tytułem opłaty sądowej od oddalonej części powództwa oraz kwotę 449,36 (czteryście czterdzieści dziewięć 36/100) złotych zwrotu wydatku poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa;

5. nakazuje pobrać od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. kwotę 7.283,00 (siedem tysięcy dwieście osiemdziesiąt trzy) złote tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa oraz kwotę 2.546,39 (dwa tysiące pięćset czterdzieści sześć 39/100) złotych zwrotu wydatku poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa.

Sygn. akt IC 1582/18

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 20 marca 2015 roku pełnomocnik powoda Z. Ł. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. następujących kwot:

- 74. 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18.08.2014 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia,
- 1.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za pomoc osób trzecich.

Nadto pozew zawierał żądanie zasądzenia na rzecz powoda od pozwanego zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że roszczenia dochodzone pozwem pozostają w związku z wypadkiem, jakiemu powód uległ w dniu 09.05.2014 r.

W odpowiedzi na pozew (k. 34-35) pełnomocnik strony pozwanej wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu wg norm przepisanych. Nie kwestionując zasady odpowiedzialności strony pozwanej wskazał, że wypłacone w toku postępowania likwidacyjnego na rzecz powoda kwoty wyczerpują w jego ocenie roszczenia dochodzone pozwem.

Na rozprawie w dniu 4 października 2018 roku (k.350-352) pełnomocnik powoda rozszerzył żądanie pozwu wnosząc o zasądzenie od pozwanego dodatkowo kwot:

- 171.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 18.08.2014 r. do dnia 31.12.2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 01.01.2016 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia,
- 350 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu, tj. od dnia 20.03.2015 r., do dnia 31.12.2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 01.01.2016 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za pomoc osób trzecich.

Postanowieniem z dnia 6 listopada 2018 roku Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Piotrkowie Tryb. jako właściwemu rzeczowo do jej rozpoznania (k.358).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 9 maja 2014 roku doszło do wypadku komunikacyjnego z udziałem powoda Z. Ł., w wyniku którego doznał on rozległych obrażeń ciała. Sprawcą wypadku był kierujący pojazdem (...) nr rej. (...) P. W., który naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w ten sposób, że kierując samochodem ciężarowym nie dostosował prędkości i techniki jazdy do ograniczenia ruchu i warunków panujących na drodze, wskutek czego jadąc drogą K-1 w kierunku W. prawym pasem ruchu na skutek zaśnieżenia najechał na pojazd V. (...) o nr rej. (...) wraz z przyczepką lekka nr rej (...), który stanowił element robót drogowych wykonywanych na prawym pasie ruchu i potracił powoda.

Pojazd, którym kierował P. W. był objęty zawartym u strony pozwanej ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej.

(okoliczność bezsporna)

Na skutek wypadku powód doznał obrażeń ciała w postaci:

- urazu głowy ze złamaniem kości czołowej prawej obejmującej sklepienie i podstawę przedniej jamy czaszkowej, wgłobieniem na sklepieniu na głębokość 6 mm i ciałem obcym o wielkości 7 mm,
- odmy czaszkowej,
- złamania kości szczękowej prawej z obecnością krwi w zatoce i klinowej po stronie prawej i lewej,

- złamania po stronie lewej kości skroniowej,
- złamania bocznej ściany oczodołu oraz kości jarzmowej
- złamania kości nosa
- złamania obojczyka prawego
- złamania żeber II- VII po stronie lewej.
- encefalopatii pourazowej
- utraty zmysłu powonienia
- licznych otarć naskórka

Bezpośrednio po wypadku powód przebywał początkowo w Szpitalu (...) w R., a następnie przewieziono go na Oddział Neurochirurgiczny Szpitala Wojewódzkiego im. (...) II w B., w którym kontynuowano leczenie. W dniu 12 maja 2014 r. powód został poddany zabiegowi operacyjnemu usunięcia ciała obcego i wolnych fragmentów kostnych czaszki. Złamany prawy obojczyk unieruchomiono w temblaku.

W dniu 20.05.2014 r. powoda wypisano ze szpitala z zaleceniem dalszego leczenia w POZ oraz zaleceniem okresowej kontroli neurologicznej, chirurgicznej i ortopedycznej. Powód przez wiele miesięcy przebywał na zwolnieniu lekarskim.

Powód kontynuował leczenie w (...).

Przyjmował zalecane leki i korzystał z zabiegów rehabilitacyjnych. Powód nadal korzysta z porad u psychiatry, laryngologa i neurologa.

W maju 2014 r. powód leczy się w prywatnym gabinecie psychiatrycznym B. B. z rozpoznaniem zaburzeń osobowości i depresyjne pourazowe. Skarżył się na zaburzenia węchu i smaku, bóle i zawroty głowy, padaczkę, zaburzenia wzroku po wypadku, zaburzenia pamięci świeżej, zaburzenia koncentracji, drażliwość, labilność emocjonalna, kołatanie serca, lęk, niepokój, wybudzanie w nocy.

Obecnie zgłasza przewlekłe bóle głowy, brak węchu, drętwienie lewej połowy twarzy, zawroty głowy i zaburzenia równowagi, szумы uszne, osłabienie słuchu po stronie prawej, chwiejność emocjonalną, rozdrażnienie, nerwowość, wybuchowość, zaburzenia pamięci, problemy z koncentracją.

(dowód: dokumentacja lekarska: karta informacyjna k.9-10, historia choroby k.11-24, dokumentacja lekarska k.61–75, k.80-89, k.91-122, k.129-136, k. 219-225, wyniki badań k.154, zeznania świadka J. Ł. – k. 52 – 52 odwrót)

Decyzją lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 listopada 2014 r. powód został uznany za osobę częściowo niezdolną do pracy do dnia 31 maja 2016r. Jednocześnie w ramach postępowania prowadzonego przez ZUS ustalono, że powód na skutek wypadku z dnia 09.05.2014r., który był wypadkiem przy pracy, doznał między innymi encefalopatii pourazowej oraz złamania kości nosa , a wysokość uszczerbku na zdrowiu orzecznik ustalił łącznie na 60 %.

(dowód: orzeczenie o stopniu niepełnosprawności - k.26, orzeczenie w sprawie procentowego uszczerbku na zdrowiu- k.25)

W wyniku wypadku powód doznał urazów ortopedycznych w postaci: złamania obojczyka prawego (wygojonego ze skróceniem ok. 1 cm), - złamania seryjnego żeber po stronie lewej, - wielomiejscowego złamania twarzoczaszki.

Z ortopedycznego punktu widzenia powód doznał 5- cio procentowego uszczerbku na zdrowiu w związku ze złamaniem obojczyka prawego - wg poz. 100 tabeli uszczerbków.

Rokowania co do stanu zdrowia z ortopedycznego punktu widzenia są pomyślne, nie występuje u powoda istotne kalectwo ani istotne naruszenie sprawności. Leczenie ortopedyczne powoda zakończone zostało w dniu 19 grudnia 2014 roku, a w przyszłości takiego leczenia powód nie wymaga. Cierpienie powoda było znaczne przez okres 4 tygodni, przez kolejne 4 tygodnie średnie i przez następne 4 tygodnie nieznaczne. Po tym okresie nastąpiła znaczna poprawa. Przez około 1,5 miesiąca powód wymagał pomocy osób trzecich w wymiarze 3 godzin dziennie. Po tym okresie stał się zdolny do samodzielnej egzystencji i do czynności życia codziennego.

Po wypadku powód korzystał z rehabilitacji.

(dowód: opinia biegłego ortopedy R. E.- k.152-153)

W wyniku wypadku z dnia 9 maja 2014 r. powód doznał urazu czaszkowo-mózgowego z wielomiejscowym złamaniem kości. Skutkiem tego urazu była utrata węchu, - uszkodzenia odbiorcze słuchu w zakresie tonów wysokich, -szumy uszne, -bóle i zawroty głowy, - skrzywienie przegrody nosa.

W obrazie TK wykonanym u powoda tuż po wypadku rozpoznano złamanie kości nosa.

Trwały uszczerbek na zdrowiu z przyczyn laryngologicznych wynosi łącznie 7 %, w tym z tytułu utraty węchu - 5% z punktu 20 lit. d, oraz za uraz nosa - 2% z punktu 20 lit. a.

Z uwagi na fakt, że złamanie przedniego dołu czaszki i kości nosa przebiega w większości przypadków z uszkodzeniem węchu, dlatego też można przyjąć z wysokim prawdopodobieństwem, iż takie uszkodzenie węchu wystąpiło u powoda wskutek wypadku.

Uszkodzenie odbiorcze słuchu w zakresie tonów wysokich ze średnim poziomem uszkodzenia słuchu poniżej 25 dB nie powoduje trwałego ani długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

(dowód: opinia biegłego laryngologa M. Z. k.170-171 wraz z opinią uzupełniającą - k.247)

Wypadek z dnia 9 maja 2014 roku pociągnął za sobą także konsekwencje natury psychiatryczno-psychologicznej w postaci zespołu psychoorganicznego pourazowego przejawiające się organicznymi zaburzeniami nastroju i osobowości z deficytami funkcji poznawczych, objawiający się: zaburzeniami kontroli emocji, chwiejnością emocji, wahaniami nastroju, rozdrażnieniem, wzmożoną nerwowością, skłonnością do wybuchowości, obniżoną wydolnością psychomotoryczną i męczliwością, obniżoną sprawnością w zakresie procesów poznawczych i intelektualnych (zaburzeniami pamięci, osłabieniem zdolności spostrzegania, deficytami koncentracji uwagi, logicznego rozumowania). Skutkiem przebytego urazu głowy są u powoda zaburzenia psychiczne, w związku z którymi zgłosił się on do lekarza psychiatry i nadal kontynuuje leczenie. Jest leczony z rozpoznaniem zaburzenia osobowości i depresyjne pourazowe. Lecząca go psychiatra opisuje szereg objawów, które występują u powoda jako skutek urazu (zaburzenia węchu i smaku, bóle i zawroty głowy, padaczka, zaburzenia wzroku po wypadku, zaburzenia pamięci świeżej, zaburzenia koncentracji, drażliwość, labilność emocjonalna, kołatanie serca, lęk, niepokój, wybudzanie w nocy). Objawy te spełniają kryteria encefalopatii pourazowej. CT głowy wykazało zmiany malacyjne w podstawie płata czołowego prawego.

W wykonanym przez biegłego psychologa badaniu powód uzyskał wyniki wskazujące na proces psychoorganiczny z deficytem intelektu i istotnym osłabieniem funkcji poznawczych. W Teście Pamięci Wzrokowej B. wyraźne były cechy organicznych zmian w obrębie (...). W obrazie klinicznym obecne były objawy charakteropatyczne (organiczne zaburzenia osobowości), które odpowiadały opisowi leczącej go lekarza psychiatry oraz były spójne z danymi uzyskanymi z wywiadu od żony powoda na temat jego funkcjonowania w domu. Objawy te to: zaburzenia krytycyzmu, zaburzenia procesów emocjonalno - popędowych (drażliwość, labilność, wybuchy złości) oraz tzw.

zaburzenia zdolności ukierunkowania, integracji i kontroli działania. U powoda występują organiczne zaburzenia nastroju i osobowości z deficytami funkcji poznawczych (F 07, F 06), z czym wiąże się 50 – cio procentowy uszczerbek na zdrowiu z pozycji 9 b. załącznika do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki S.. z 18.12.2002 r. - encefalopatia ze zmianami charakterologicznymi.

Stopień cierpień psychicznych powoda związanych z przebyłym urazem był znaczny, wymagający dalszego leczenia psychiatrycznego.

Rokowania na przyszłość z psychiatrycznego punktu widzenia są niepewne z uwagi na fakt, że na stan psychiczny osoby z organicznym uszkodzeniem (...) może mieć wpływ wiele zmiennych czynników, w tym występowanie i ewentualny przebieg leczenia padaczki oraz nieprzewidywalne obecnie czynniki psychospołeczne. Organiczne zmiany w obrębie (...) są nieodwracalne. Powód po wypadku zgłosił się do lekarza psychiatry, leczy się systematycznie, wymaga kontynuacji leczenia psychiatrycznego. Dotychczasowe leczenie było skuteczne w łagodzeniu objawów depresyjnych i charakteropatycznych. Nadal jednak objawy te u powoda są obecne i stanowią istotny dyskomfort, utrudniając codzienne jego funkcjonowanie.

Z przyczyn psychiatryczno - psychologicznych powód nie wymaga stałej opieki.

(dowód: opinia biegłych psychiatry B. J. oraz psychologa M. P. - k. 216-217 odwrót wraz z opiniami uzupełniającymi -k.256-257, k.266)

Neurologicznymi następstwami wypadku są u powoda: - stan po urazie czaszkowo- mózgowym z wielomiejscowym złamaniem kości czaszki, z czym wiąże się trwały neurologiczny uszczerbek na zdrowiu z:

- pozycji 3a,
- pozycji 2 - 5%,

Nadto u powoda występuje encefalopatia pourazowa ze zmianami charakterologicznymi z pozycji 9b - 50%.

Z przyczyn neurologicznych powód nie wymagał po wypadku opieki i pomocy osób trzecich, nie wystąpią u niego dalsze neurologiczne następstwa wypadku.

Dolegliwości bólowe powypadkowe miały charakter znaczny przez okres 1 miesiąca, następnie umiarkowane przez okres 1 miesiąca i lekkie przez kolejny miesiąc.

(dowód: opinia biegłego neurologa A. P. - k. 295-299)

W wypadku z dnia 9 maja 2014 r. powód doznał urazów chirurgiczno- neurochirurgicznych pod postacią:

- seryjnego złamania żeber II- VI po stronie lewej z niewielkim przemieszczeniem odłamów,
- stłuczenia głowy z ranami małżowiny usznej prawej, skroni, czoła i nosa,
- złamania kości czołowej prawej z wbitym kamieniem i z odłamami kostnymi wgłębionymi do wnętrza czaszki i uszkodzającymi lokalnie oponę twardą.
- złamania kości twarzoczaszki: obu oczodołów oraz kości klinowej, szczękowej i jarzmowej po stronie lewej,
- rany tłuczonej goleni prawej,
- ogólne potłuczenia ciała,
- wstrząśnienie mózgu, krwawienia podpajęczynówkowego, odmy śródczaszkowej,

- złamania trzonu obojczyka prawego.

Trwały chirurgiczny uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi:

- w związku ze złamaniem seryjnym 4 żeber, wygojonym z lekką deformacją klatki piersiowej po stronie lewej, bez niewydolności oddechowej- 4 % z punktu 58a,

-za szczelinę pęknięcia kości czołowej z wgłobieniem odłamów i złamanie kości klinowej —5 % z punktu 2,

- ubytek potrepanacyjny o średnicy do 2 cm (stanowiący zakończenie w/w szczeliny - 4%- wg punktu 3a,

- szpecące blizny ucha prawego, skroni i czoła po stronie prawej, nosa i goleni prawej (te też są szpecące, aczkolwiek tylko bez odzieży), nie powodujące zaburzeń funkcji – 4 % wg punktu 19a.

Zakres cierpień powoda spowodowany obrażeniami z zakresu chirurgiczno-neurochirurgicznego był duży i nakładał się on na skutki urazu obojczyka i na ogólne potłuczenia.

Silne bóle płynące z obrażeń głowy powód odczuwał przez około 4-6 tygodni, a zmniejszające się dolegliwości o miernym natężeniu mógł odczuwać przez kolejny miesiąc. W późniejszym okresie i chwilami do dzisiaj powód odczuwa kłujące i ćmiące bóle w głowie.

Po wypadku powód wymagał niewielkiej pomocy i opieki — do czasu, kiedy wygoiły się rany głowy i podudzia — czyli przez 2 tygodnie po powrocie ze szpitala do domu - w zakresie do 2 godzin na dobę.

A w dalszym okresie, kiedy dogajały się złamania żeber- powód przez kolejne 4 tygodnie wymagał pomocy w wymiarze do 1 godziny dziennie.

Obecnie wynik leczenia neurochirurgicznego powoda jest dość dobry. Nie wymaga on stosowania leków, nie ma duszności, a na operację uzupełniania ubytku czaszki nie decyduje się.

Z przyczyn chirurgicznych — rokowanie na jego przyszłość jest dobre.

Z przyczyn chirurgicznych i neurochirurgicznych powód nie wymaga i nie będzie wymagał rehabilitacji, ani zabiegów operacyjnych.

(dowód: opinia biegłego neurochirurga R. K. -k.313-317)

Pismem z dnia 11 lipca 2014 r., które wpłynęło do strony pozwanej w dniu 18 lipca 2014 r. powód zgłosił szkodę osobową w zakresie ubezpieczenia OC pojazdu sprawcy. Zażądał zadośćuczynienia w kwocie 120.000 zł.

(dowód: zgłoszenie szkody w aktach szkody – koperta – k. 43)

W toku postępowania likwidacyjnego na wniosek strony pozwanej została wydana przez specjalistę z zakresu chirurgii G. K. opinia, w której lekarz ten uznał, że po wypadku powód wymagał częściowej pomocy w zakresie mycia i ubierania, przygotowywania posiłków, utrzymywania porządku i załatwiania spraw poza domem w okresie od dnia 20 maja 2014 roku do dnia 9 lipca 2014 roku. Co do rokowań na przyszłość lekarz uznał, że w zakresie funkcjonowania powoda w życiu codziennym i w samoobsłudze mogą występować średniego stopnia ograniczenia.

Pozwany uznał swą odpowiedzialność gwarancyjną za skutki zdarzenia i po przeprowadzonym postępowaniu wypłacił na rzecz powoda między innymi kwotę 28.000 zł tytułem zadośćuczynienia i 530 zł z tytułu zwrotu kosztów opieki. Ubezpieczyciel w decyzji o przyznaniu świadczeń wskazał, że koszty opieki zostały ustalone w oparciu o opinię swego lekarza orzecznika.

(okoliczność bezsporna – opinia oraz pismo z dnia 14.08.2014 r. - szkody w aktach szkody – koperta – k. 43)

Powód ma 61 lat. Po powrocie ze szpitala przez około 2 miesiące powód był osobą leżącą, wymagał pomocy, która zapewniała mu żona J. Ł. w takich czynnościach jak zmienianie pozycji ciała, pójściu do toalety, codziennej toalecie, przygotowywała posiłki, asekurowała przy próbach przemieszczania się. W opiece nad powodem pomagał również mieszkający z rodzicami syn M. Ł.. Obecnie powodowi trzeba podać leki, bo sam o tym zapomina. Przed wypadkiem powód był energicznym człowiekiem i to on pomagał we wszystkim żonie. Od czasu wypadku powód zmienił mentalnie się, często budzi się w nocy, ma utrudniające mu życie luki w pamięci, bywa też agresywny. Z powodu utraty węchu powód nie czuł ulatniającego się gazu, dlatego został założony elektryczny czujnik gazu.

(dowód: zeznania świadka J. Ł. - k.52 – 52 odwrot)

Odpis pozwu został doręczony pozwanemu w dniu 27.04.2015 r.

(dowód: poświadczenie odbioru–k. 51)

Odpis pisma rozszerzającego powództwo został doręczony pełnomocnikowi strony pozwanej w dniu 15.10.2018 r.

(dowód: potwierdzenie odbioru- k. 354)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Okoliczności samego wypadku, rodzaj doznanych przez powoda obrażeń ciała i zaistnienie przesłanek odpowiedzialności deliktowej sprawcy wypadku (wynikające z art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 k.c.) za skutki tego zdarzenia nie budziły ostatecznie wątpliwości i nie były przedmiotem sporu między stronami. Poza sporem było także, że pojazd, którego kierujący wyrządził szkodę był objęty zawartym u strony pozwanej ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej, a co za tym idzie, że pozwany ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie doznanej przez powoda na podstawie art. 822 k.c. oraz art. 34 ust. 1 i art. 35 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 473). Niesporne było również, że u powoda nastąpiło uszkodzenie ciała i rozstrój zdrowia, które uprawniają go do żądania od pozwanego Towarzystwa (...) zadośćuczynienia za doznaną krzywdę - w myśl art. 445 § 1 k.c.

Przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę – w myśl art. 445 §1 k.c. - zależy od uznania Sądu a zadośćuczynienie powinno być odpowiednie.

Ma ono rekompensować krzywdę ujmowaną jako cierpienie fizyczne (ból i inne dolegliwości) oraz cierpienia psychiczne (ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi i ich długotrwałość). Zadośćuczynienie pieniężne ma na celu przede wszystkim złagodzenie tych cierpień, ma charakter całościowy i powinno stanowić rekompensatę pieniężną za całą krzywdę doznaną przez poszkodowanego, a jednocześnie nie może być źródłem wzbogacenia.

Przepisy kodeksu cywilnego nie zawierają żadnych kryteriów, jakie należy uwzględnić przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego. Sąd winien wziąć pod uwagę wszystkie okoliczności konkretnej sprawy mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy, a zwłaszcza stopień i czas trwania cierpień fizycznych i psychicznych, prognozę na przyszłość, wiek poszkodowanego. W konkretnych sytuacjach musi to prowadzić do uogólnień wyrażających zakres doznanego przez poszkodowanego uszczerbku niemajątkowego.

Sąd nie podzielił stanowiska pozwanego, który twierdził, iż ustalona przez niego kwota 28.000 zł jest adekwatna do doznanej przez powoda krzywdy, a żądanie dalszej kwoty z tego tytułu jest zbyt wygórowane. Rozmiar krzywdy i cierpień, jakich doznał powód wskutek wypadku zasługuje na wyższe zadośćuczynienie niż dotychczas wypłacone. Należy zwrócić uwagę, iż sam wypadek, w którym poszkodowany doznaje urazu nie ze swej winy, jest zdarzeniem niosącym poczucie pokrzywdzenia i przeżyciem negatywnym, których całość kształt składa się na pojęcie niematerialnej krzywdy kompensowanej zadośćuczynieniem.

Nie budziło wątpliwości, że wypadek jakimś powód uległ w dniu 9 maja 2014 roku na skutek najechania przez samochód sprawcy był źródłem cierpień fizycznych powoda. Sąd wziął pod uwagę charakter uszkodzenia ciała oraz jego skutki. Powód doznał poważnego urazu głowy ze złamaniem kości czaszkowej, czego następstwem była odma czaszkowa, złamanie kości szczękowej, skroniowej, ściany oczodołu oraz kości jarzmowej, złamania kości nosa, złamania obojczyka prawego, złamania żeber, encefalopatii pourazowej, wreszcie utraty zmysłu powonienia. W związku z zaistniałym wypadkiem powód doznał wielu cierpień i bólu. Skutki przedmiotowego wypadku są dla powoda bardzo dotkliwe i nadal odczuwalne. Od wypadku doświadczył on wielu cierpień psychicznych, a stres związany z wypadkiem (w którym omal nie stracił życia), hospitalizacja, blizny po ranach oraz dotkliwy ból negatywnie odbiły się na jego psychice. W. złamania żeber o obojczyka obniżyły jego sprawność ruchową, a wyniku rozległego złamania kości nosa powód utracił zmysł powonienia, od czasu wypadku powód odczuwa bardzo silne bóle głowy, ma problemy ze snem, miewa stany lękowe, ma obniżony nastrój. Powód przez cały czas przyjmuje leki przeciwbólowe. Wszystko to znacząco wpływa na jego poczucie własnej wartości, pewność siebie. Taki stan rzeczy powód będzie zmuszony znosić w zasadzie przez całe swoje życie. Do chwili wypadku powód był aktywną i całkowicie sprawną, niezależną i samodzielną osobą. Był aktywny zawodowo, spotykał się z ludźmi.

Konsekwencją wypadku była konieczność hospitalizacji, długotrwałe i dolegliwe leczenie oraz rehabilitacja.

Sąd uwzględnił również związane z chorobą cierpienia psychiczne powoda tj. ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi oraz następstwami rozstroju zdrowia. Przedmiotowe zdarzenie w sposób diametralny zmieniło sposób funkcjonowania powoda, powód utracił sprawność fizyczną, wypadek ograniczył jego możliwości życiowe. Nadto został uwzględniony dyskomfort spowodowany koniecznością korzystania z pomocy rodziny w codziennych czynnościach, jak również konieczność poddania się zabiegowi operacyjnemu oraz rehabilitacji.

Ustalając wysokość zadośćuczynienia Sąd uwzględnił, że powód doznał 79 % uszczerbku na zdrowiu, przy czym następstwa uszczerbku w postaci ubytku potrepacyjnego (z poz. 3 a) Sąd ocenił na 4 % opierając się na opinii biegłego neurochirurga jako że posiada on w tym zakresie węższą wiedzę niż specjalista neurolog. Biegły neurochirurg przedstawił na stronie 4 swej opinii szczegółową argumentację co do tego, że nie było podstaw do przyznania uszczerbku na zdrowiu z tej pozycji w maksymalnej wysokości wynoszącej 7 %, jak to uczyniła biegła neurolog.

Skutki wypadku dla zdrowia powoda zostały ustalone na podstawie opinii biegłych ortopedy, otolaryngologa, psychiatry i psychologa, neurologa oraz neurochirurga, którzy sporządzili opinię po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną i zbadaniu powoda. Sąd podzielił stanowisko biegłych wydających w sprawie opinie co do konsekwencji zdrowotnych wypadku, jako że zostały sporządzone zgodnie z zasadami sztuki lekarskiej oraz przez specjalistów o niekwestionowanym poziomie wiedzy. Sąd nie podzielił zastrzeżeń do opinii formułowanych przez pełnomocników obu stron, biegli w swych opiniach uzupełniających wypowiedzieli się szczegółowo odnośnie zgłoszonych do opinii zarzutów. Ponieważ wydane opinie były rzeczowe, kategoryczne i zawierały pełną odpowiedź na postawioną tezę dowodową nie zachodziła potrzeba dopuszczenia dowodu z kolejnych opinii, dlatego wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłej neurolog (k. 334) i opinii innego biegłego psychiatry (k. 278) zostały oddalone. Wskazać należy, że opinia biegłego podlega ocenie według kryteriów: poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, sposobu motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej. Stosując wyżej wskazane kryteria wydane w sprawie opinie biegłych zostały uznane za miarodajny dowód i stąd nie było potrzeby ich powielania poprzez dopuszczenie kolejnych opinii. Strona pozwana kwestionowała ustalenia dotyczące wysokości ustalonego przez biegłego psychiatrę 50 – cio procentowego uszczerbku na zdrowiu. Tymczasem rozpoznanie u powoda jako następstwa wypadku encefalopatii pourazowej ze zmianami charakterologicznymi i ustalenia z tego powodu 50 – cio procentowego uszczerbku na zdrowiu wynika ze zgodnych wniosków nie tylko opinii łącznej biegłych psychiatry i psychologa, ale i opinii biegłego neurologa. Biegły neurolog w swej opinii zgodził się nie tylko z rozpoznaniem biegłego psychiatry w tym zakresie, ale i co do wysokości związanego z tym uszczerbku na zdrowiu. Pismo pełnomocnika strony pozwanej, w którym wnosił on o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłej neurolog ogranicza się jedynie do polemiki z wydaną opinią. To samo dotyczy wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego psychiatry.

Wskazać należy, że specyfika dowodu z opinii biegłego polega m.in. na tym, że jeżeli dowód taki został już przez sąd dopuszczony, to stosownie do treści art. 286 k.p.c. opinii dodatkowego biegłego można żądać jedynie „w razie potrzeby”. Przy czym potrzeba taka nie może wynikać jednak jedynie z niezadowolenia strony z niekorzystnego dla niej wydzwiku konkluzji opinii, lecz być następstwem umotywowanej krytyki dotychczasowej opinii. W przeciwnym bowiem razie sąd byłby zobligowany do uwzględniania kolejnych wniosków strony dopóty, dopóki nie złożona zostałaby opinia w pełni ją zadowalająca, co jest niedopuszczalne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 639/99, LEX nr 53135, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1974 r., I CR 562/74, LEX nr 7607).

Nie została przedstawiona rzeczowa argumentacja, która skutecznie podważyłaby opinie wydane przez tych biegłych, a wniosek o kolejnych biegłych należy uznać za wyraz niezadowolenia strony pozwanej z oceny przedstawionej przez biegłych, co nie uzasadnia potrzeby dopuszczenia dowodu z opinii innych biegłych. Wskazać należy, że biegli psycholog i psychiatra w opinii uzupełniającej (k. 266) ustosunkowali się szczegółowo do zarzutów zawartych w piśmie pełnomocnika strony pozwanej z dnia 2.02.2017 r. (k. 234), przekonująco argumentując, że następstwem wypadku u powoda jest zespół psychoorganiczny w postaci organicznych zaburzeń nastroju i osobowości z deficytami funkcji poznawczych – encefalopatię pourazową, za co przyznali uszczerbek na zdrowiu na poziomie dolnej granicy a nadto biegli wskazali, że powód z tego powodu leczy się systematycznie farmakologicznie. Jak już wyżej wskazano opinia ta jest zgodna z wnioskami opinii biegłej neurolog co do rozpoznanego zespołu pourazowego i wysokości związanego z tym uszczerbku na zdrowiu. Nadto fakt wystąpienia u powoda jako następstwa wypadku encefalopatii pourazowej potwierdził także lekarz orzecznik ZUS z orzeczeniem z dnia 17.11.2014 r. (k. 25) oraz lekarz psychiatry leczący powoda (k. 219-226). Na marginesie wskazać należy, że wskazane orzeczenie orzecznika ZUS potwierdza, że następstwem wypadku było również złamanie nosa, co ostatecznie potwierdził w opinii uzupełniającej biegły otolaryngolog.

Niezależnie od tego wskazać należy, że procentowy rozmiar uszkodzeń ciała jest tylko jednym z kryteriów ustalania wysokości zadośćuczynienia i nie determinuje tej kwoty bez uwzględnienia innych okoliczności, jest to tylko pomocniczy środek ustalania rozmiaru odpowiedniego odszkodowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2005 r., I PK 47/05, Monitor Prawa Pracy 2006/4/208).

Biorąc pod uwagę opisane wyżej okoliczności stosowną dla powoda kwotą tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę byłaby kwota 237.000 zł. Kwota ta z jednej strony byłaby odczuwalna dla pokrzywdzonego i stanowiłaby rekompensatę za doznane cierpienia psychiczne, a zatem uwzględnia kompensacyjny charakter zadośćuczynienia, z drugiej strony jest umiarkowana i nie będzie prowadziła do nieuzasadnionego wzbogacenia powoda mając na uwadze aktualny poziom życia społeczeństwa.

Uwzględniając kwotę dobrowolnie wypłaconą przez stronę pozwaną z tytułu zadośćuczynienia (28.000 zł), do zasądzenia na rzecz powoda pozostawała kwota 209.000 zł.

Sąd nie uwzględnił stanowiska pozwanego, że ustalając wysokość zadośćuczynienia należało wziąć pod uwagę otrzymanie przez powoda jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy. Według poglądu ukształtowanego w orzecznictwie Sądu Najwyższego (z najnowszych orzeczeń zob. np. wyroki z 12 października 1999 r., II UKN 141/99, OSNAPiUS 2001, nr 1, poz. 29 i z 11 stycznia 2000 r., II UKN 258/99, OSNAPiUS 2001, nr 9, poz. 318 i powołane tam wcześniejsze orzeczenia) jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy (wypadku w drodze do i z pracy) wypłacone przez pracodawcę nie podlega odliczeniu od zadośćuczynienia pieniężnego przysługującemu poszkodowanemu na podstawie art. 445 § 1 k.c.

Jeśli chodzi o roszczenie o pokrycie zwiększonych potrzeb związanych ze sprawowaniem opieki wskazać należy, że roszczenie związane z opieką za okres miniony, to jest przed daty wytoczenia powództwa może opierać się, w zależności od okoliczności faktycznych, na dwóch różnych podstawach prawnych, to jest podstawie z art. 444 § 1 lub z art. 444 § 2 k.c.

Podstawa z art. 444 § 1 k.c. (jako wszelkie koszty leczenia) będzie aktualna w sytuacji, gdy zostanie udowodnione, że zostały poczynione wydatki na opiekę – powierzono opiekę osobie trzeciej lub doszło do utraty korzyści ze strony członków rodziny sprawujących opiekę, związanych z koniecznością zaprzestania lub ograniczenia pracy zawodowej

dla lepszego zapewnienia opieki. Wówczas wydatki poniesione na zaspokojenie zwiększonych po wypadku potrzeb stają się szkodą (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4.10.1973 r., II CR 365/73, dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 474/06, Lex nr 274155, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27 lutego 2018 r.).

Natomiast jeśli zostanie wykazana konieczność opieki oraz faktyczne jej wykonywanie (jak to ma miejsce w rozpoznawanej sprawie) to należy się za okres sprawowania opieki renta z tytułu zwiększonych potrzeb oparta na art. 444 § 2 k.c.

Renta z tytułu zwiększonych potrzeb dotyczy sytuacji, gdy w wyniku doznanej szkody istnieje konieczność ponoszenia wyższych kosztów utrzymania w zakresie usprawiedliwionych potrzeb w porównaniu do stanu sprzed wyrządzenia szkody. Chodzi o koszty stałej opieki ze strony innych osób, odpowiedniego wyżywienia, koszty konsultacji medycznych, leków, zabiegów rehabilitacyjnych oraz ewentualnie przygotowania do innego zawodu. Przyznanie renty nie jest uzależnione od wykazania, że poszkodowany efektywnie wydał odpowiednie kwoty na koszty opieki. Okoliczność, że domownicy sprawowali opiekę nad poszkodowanym nie pozbawia go prawa żądanie zwiększonej z tego tytułu renty (por. Komentarz do Kodeksu cywilnego, Księga trzecia, Zobowiązania, tom 1, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1996, str. 362).

Stan zwiększenia potrzeb powoda w związku koniecznością pozyskiwania pomocy osób trzecich w czynnościach życia codziennego ujawnił się po opuszczeniu przez powoda szpitala. Miarodajna dla ustalenia zakresu tej opieki była opinia biegłego ortopedy, który wskazał, że powód potrzebował tej opieki przez okres półtora miesiąca w wymiarze 3 godzin na dobę, czyli przez 135 godzin (45 dni x 3 godziny). Fakt, że powód wymagał opieki potwierdził również lekarz wydający opinię na zlecenia strony pozwanej w toku postępowania likwidacyjnego.

Sąd uznał, z uwagi na rodzaj czynności, przy których powód wymagał pomocy oraz to, że pomoc była świadczona przez członków rodziny, że koszt jeden godziny opieki winien wynosić 10 zł.

Zatem za 135 godzin opieki należałby się zwrot kwoty 1.350 zł jako łącznej skapitalizowanej za cały okres opieki renty. Ponieważ strona pozwana w toku postępowania likwidacyjnego wypłaciła powodowi z tego tytułu kwotę 530 zł, do zasądzenia pozostawała kwota 820 zł.

W pozostałym zakresie żądania pozwu zostały oddalone jako wygórowane.

O odsetkach za opóźnienie Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 817 § 1 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz przy uwzględnieniu zasady, iż świadczenia odszkodowawcze zakładu ubezpieczeń są terminowe. Zakład nie pozostaje jednak w opóźnieniu co do kwot nie objętych „jego decyzją”, jeżeli poszkodowany po jej otrzymaniu lub wcześniej nie określił kwotowo swego roszczenia (por. wyrok SN z 6 lipca 1999 r., III CKN 315/98 OSNC 2000/2/31/52). Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie.

Aktualne problemy dotyczące wykładni art. 481 § 1 k.c. w zakresie określenia daty, od której poszkodowanemu należą się odsetki od zasądzonego na jego rzecz świadczenia odszkodowawczego lub zadośćuczynienia, zostały szczegółowo objaśnione w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z 18 lutego 2011 r., I CSK 243/10, Lex nr 848109. Zgodnie z wyrażonym w nim poglądem wymagalność roszczenia o zadośćuczynienie za krzywdę, a tym samym i początkowy termin naliczania odsetek za opóźnienie w zapłacie należnego zadośćuczynienia, może się różnie kształtować w zależności od okoliczności sprawy, a terminem, od którego należą się odsetki za opóźnienie w zapłacie tego zadośćuczynienia, może być, w zależności od okoliczności sprawy, zarówno dzień poprzedzający wyrokowanie o zadośćuczynieniu, jak i dzień tego wyrokowania. Jeżeli powód żąda od pozwanego zapłaty określonej kwoty tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od danego dnia, poprzedzającego dzień wyrokowania, odsetki te powinny być, w świetle powyższych uwag, zasądzone zgodnie z żądaniem pozwu, o ile tylko w toku

postępowania zostanie wykazane, że dochodzona suma rzeczywiście się powodowi należała tytułem zadośćuczynienia od wskazanego przez niego dnia.

Odnosząc powyższą regulację do stanu faktycznego sprawy stwierdzić należy, iż powód roszczenie o zadośćuczynienie zgłosił w piśmie zgłaszającym szkodę, żądając z tego tytułu kwoty 120.000 zł.

Przy uwzględnieniu, że roszczenie zostało zgłoszone dnia 18 lipca 2014 r., strona pozwana winna wypłacić świadczenie do dnia 17 sierpnia 2014 r., co uzasadniało zasądzenie odsetek od kwoty 92.000 zł (stanowiącej różnicę pomiędzy kwotą żądaną a wypłaconą w toku postępowania likwidacyjnego) od dnia następnego, to jest od dnia 18 sierpnia 2014 r. Wskazać należy, że żądanie o zadośćuczynienie było uzasadnione i udokumentowane już na etapie postępowania likwidacyjnego, dlatego odsetki przewidziane w art. 481 k.c. powinny być zasądzone od dnia, w którym zgodnie z przepisami prawa ubezpieczyciel zakończył lub powinien był zakończyć postępowanie likwidacyjne i wypłacić należne świadczenie. Jeżeli zobowiązany nie płaci zadośćuczynienia w terminie wynikającym z przepisu szczególnego, lub w terminie ustalonym zgodnie z art. 455 in fine k.c., uprawniony nie ma możliwości czerpania korzyści z zadośćuczynienia, jakie mu się należy już w tym terminie. W konsekwencji odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu, powinny się należeć od tego właśnie terminu. Stanowiska tego nie podważa pozostawienie przez ustawodawcę zasądzenia zadośćuczynienia i określenia jego wysokości w pewnym zakresie uznaniu sądu. Przewidziana w art. 446 § 4 k.c. możliwość przyznania przez sąd odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za krzywdę nie zakłada bowiem dowolności ocen sądu, a jest jedynie konsekwencją niewymiernego w pełni charakteru okoliczności decydujących o doznaniu krzywdy i jej rozmiarze.

W zakresie zadośćuczynienia przewyższającego tę kwotę odsetki zostały zasądzone od dnia następnego po doręczeniu stronie pozwanej odpisu pozwu, który stanowił wezwanie do zapłaty dalszej kwoty z tytułu zadośćuczynienia. To samo dotyczy rozstrzygnięcia o odsetkach od roszczenia o skapitalizowaną rentę, które nie było zgłoszone w postępowaniu likwidacyjnym, dlatego też odsetki zostały zasądzone od dnia następnego po doręczeniu stronie pozwanej odpisu pozwu.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu stanowił przepis artykułu 100 k.p.c.

Z porównania kwoty dochodzonej pozwem (246.350 zł) z kwotą zasądzoną (209.820 zł) wynika, że powód wygrał sprawę w 85%.

Koszty procesu po stronie powoda wyniosły łącznie 7.687 zł {opłata sądowa od pozwu – 3.570 zł, wydatek na wynagrodzenie biegłych – 500 zł, wydatek na opłatę skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł oraz koszty zastępstwa procesowego ustalone na 3.600 zł od pierwotnie żądanej w pozwie kwoty na podstawie § 4 ust. 2 i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity - Dz. U. z 2013 r., poz. 461) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 ze zm.)}.

Po stronie pozwanej koszty procesu wyniosły 3.617 zł (koszty zastępstwa procesowego oraz wydatek na opłatę skarbową).

Łącznie koszty procesu wyniosły 11.304 zł

Zatem stronę pozwaną, skoro przegrała proces w 85 %, obciąża obowiązek zwrotu powodowi kwoty 5.991 zł (11.304 zł x 85 % - 3.617 zł).

Podstawę rozstrzygnięcia o pobraniu nieuiszczonych kosztów sądowych (wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa na wynagrodzenie biegłych w łącznej kwocie 2.995,75 zł oraz opłaty sądowej od rozszerzonego powództwa - 8.568 zł jako 5 % od kwoty 171.3500 zł) stanowiły przepisy art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1800) w zw. z art. 100 zd. 1 k.p.c.

Stosownie do art. 113 ust. 2 ustawy Sąd nakazał ściągnąć od powoda, z zasądzonego roszczenia opłatę sądową od oddalonej części powództwa w kwocie 1.285 zł (8.568 zł x 15 %) oraz część wydatków Skarbu Państwa związanych z opiniami biegłych w kwocie 449,36 zł (2.995,75 zł x 15 %).

Natomiast w oparciu o art. 113 ust. 1 ustawy w zw. z art. 100 zd. 1 k.p.c. Sąd nakazał pobrać od strony pozwanej kwotę 7.283 zł (8.568 zł x 85 %) tytułem opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa oraz kwotę 2.546,39 zł jako część wydatków związanych z wydaniem opinii (2.995,75 zł x 85 %).